Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0345

Valko-Venäjän jatkuvat hybridihyökkäykset Liettuaa vastaan

Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. joulukuuta 2025 Valko-Venäjän jatkuvista hybridihyökkäyksistä Liettuaa vastaan (2025/3025(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjästä, Venäjästä ja Ukrainasta,

– ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 29. lokakuuta 2025 unionin puolesta antaman julkilausuman Valko-Venäjän hybriditoimista EU:n ulkorajoilla,

– ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan, Helsingin päätösasiakirjan ja kansainvälisen oikeuden perusperiaatteet,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 136 artiklan 2 ja 4 kohdan,

A. toteaa, että Valko-Venäjä on lisännyt Liettuaan kohdistuvia hybridioperaatioitaan, joita ovat muun muassa miehittämättömien ilma-alusten ja sääpallojen tunkeutuminen ilmatilaan, kyberhyökkäykset ja disinformaatiokampanjat, ja että se jatkaa muuttoliikkeen välineellistämistä;

B. katsoo, että nämä toimet on ymmärrettävä Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja sen EU:n ja Naton vakauden horjuttamiseen tähtäävän laajemman strategian kontekstissa; ottaa huomioon, että Venäjä toteuttaa Eurooppaan kohdistuvia hybridioperaatioita Valko-Venäjältä käsin; ottaa huomioon, että tiedustelutiedot ja turvallisuusarvioinnit eri puolilta EU:ta osoittavat, että Valko-Venäjän hybriditaktiikat ovat tiiviisti linjassa Venäjän EU:ta ja sen jäsenvaltioita vastaan kohdistaman laajemman vihamielisen strategian kanssa ja edistävät sitä;

C. ottaa huomioon, että Liettua on vuodesta 2024 lähtien kirjannut satoja Valko-Venäjältä laukaistujen esineiden, myös sääpallojen, aiheuttamia ilmatilaloukkauksia, joista yhdestäkään ei ole ilmoitettu

ilmailuviranomaisille, mikä rikkoo kansainvälisiä turvallisuussääntöjä ja Liettuan suvereniteettia;

D. toteaa, että nämä ilmatilaloukkaukset esimerkiksi Vilnan ja Kaunasin lentoasemien läheisyydessä vaarantavat ihmishenkiä, heikentävät turvallisuutta ja häiritsevät siviili-ilmailua ja että niiden seurauksena lentoasemia on jouduttu sulkemaan jo 19 kertaa ja ne ovat vaikuttaneet satoihin lentoihin ja kymmeniin tuhansiin matkustajiin sekä aiheuttaneet merkittäviä tappioita;

E. ottaa huomioon, että Liettuan viranomaiset ovat raportoineet Valko-Venäjältä lähtöisin olevien hybriditoimien merkittävästä kiihtymisestä, sillä vuonna 2023 havaittiin kolme sääpalloa, vuonna 2024 niitä havaittiin 184 ja vuonna 2025 on havaittu 700 sääpallon ja 200 droonin tunkeutuneen ilmatilaan;

F. ottaa huomioon, että Liettuan turvallisuuspalvelut ovat keränneet Valko-Venäjän lähettämistä miehittämättömistä ilma-aluksista ja sääpalloista romua, joka viittaa ohjattuun käyttöön, elektroniikkavarustukseen ja yhdessä tapauksessa räjähtäviin aineisiin;

G. ottaa huomioon, että Liettuan hallituksen päätettyä sulkea väliaikaisesti Valko-Venäjän vastaisen rajan Valko-Venäjän tosiasialliset vallanpitäjät ovat ryhtyneet taloudelliseen pakottamiseen pysäyttämällä eurooppalaisia tavaraliikenneajoneuvoja, uhkaamalla niiden takavarikoinnilla ja estämällä laillisen rajatylittävän kaupan;

H. ottaa huomioon, että Valko-Venäjä on vuodesta 2021 lähtien systemaattisesti välineellistänyt muuttoliikettä ohjaamalla laittomia muuttajia Liettuan rajalle tarkoituksellisena strategiana vakauden horjuttamiseksi; toteaa, että yhdessä miehittämättömillä ilma-aluksilla ja sääpalloilla toteutetut ilmatilaloukkaukset, disinformaatiokampanjat ja rajapainostus muodostavat koordinoituja hybridihyökkäyksiä Liettuaa ja EU:ta vastaan;

I. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän lähetettyä Liettuan ilmatilaan suuren määrän sääpalloja Liettua julisti 9. joulukuuta 2025 kansallisen hätätilan ja antoi luvan ampua alas miehittämättömät lentävät esineet;

J. ottaa huomioon, että Valko-Venäjä on yrittänyt kiertää vastuuta syyttämällä Liettuaa virheellisesti vakoilusta ja väärentämällä todisteita, mikä vastaa Venäjän informaatiosodankäyntitaktiikkaa, jolla pyritään heikentämään kansalaisten luottamusta ja välttämään vastuuvelvollisuus; katsoo, että tällaisten toimien torjuminen edellyttää koordinointia EU:n ja Naton tasolla;

K. ottaa huomioon, että Valko-Venäjä tekee yhä tiiviimpää sotilaallista ja tiedusteluyhteistyötä Venäjän kanssa ja se on näillä aloilla entistä riippuvaisempi Venäjästä, ja toteaa, että mailla on muun muassa

yhteiset ilmapuolustusrakenteet, ne siirtävät miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien teknologiaa ja toteuttavat koordinoituja hybridioperaatioita EU:n jäsenvaltioita vastaan; toteaa, että nämä hybridihyökkäykset palvelevat Kremlin strategisia etuja, sillä niillä voidaan testata ilmapuolustus- ja havaitsemisjärjestelmiä, kokeilla, missä vaiheessa toimiin reagoidaan, ja heikentää Naton yhteenkuuluvuutta;

L. ottaa huomioon, että EU:n itäinen sivusta on Euroopan yleisen turvallisuuden kannalta strateginen alue, joten sinne tarvitaan vahvempaa infrastruktuuria, tehostettuja valvontavoimavaroja ja tehokkaita nopeiden vahvistusten mekanismeja; katsoo Liettuan kokemusten osoittavan, että tarvitaan kiireellisesti EU:n koordinoituja toimia, tehokkaita ja innovatiivisia miehittämättömien ilma-alusten torjuntavoimavaroja, rajavalvontateknologiaa ja nopeaa tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä;

M. ottaa huomioon, että etenemissuunnitelmassa ”Rauhan puolesta – puolustusvalmiuden tiekartta 2030” tuodaan esiin eurooppalainen droonipuolustusaloite ja itäisen sivustan valvonta aloitteina, jotka olisi käynnistettävä ensimmäisinä;

N. ottaa huomioon, että Yhdysvallat päätti poistaa joitakin Valko-Venäjälle asetettuja pakotteita koordinoimatta asiaa ennakkoon EU:n kanssa;

1. tuomitsee ankarasti Valko-Venäjän jatkuvat hybridihyökkäykset Liettuaa ja siten EU:ta vastaan, mukaan lukien miehittämättömien ilma-alusten ja sääpallojen tunkeutuminen ilmatilaan, muuttoliikkeen välineellistäminen, taloudellinen pakottaminen, salakuljetusoperaatiot, sotilaalliset provokaatiot, kyberhyökkäykset ja valtion tukema disinformaatio; pitää näitä hyökkäyksiä tahallisina, koordinoituina ja vihamielisinä ja katsoo niiden olevan osa laajempaa Venäjän johtamaa strategiaa EU:n, jäsenvaltioiden hallitusten ja Naton heikentämiseksi;

2. tuomitsee Lukašenkan hallinnon Liettuaan kohdistamat kostotoimet, kuten eurooppalaisten tavaraliikenteen harjoittajien laittomat pidätykset ja pelottelun, jotka ovat EU:n jäsenvaltioon kohdistettuja pakottamistoimia;

3. ilmaisee täyden solidaarisuutensa Liettualle ja muille jäsenvaltioille, joihin Valko-Venäjän hybridihyökkäykset kohdistuvat; toteaa jälleen, että yhden jäsenvaltion turvallisuuteen kohdistuvat uhat vaikuttavat koko EU:hun ja edellyttävät yhtenäistä reagointia;

4. vaatii Valko-Venäjää lopettamaan välittömästi kaikki Liettuaan ja muihin jäsenvaltioihin kohdistuvat hybridihyökkäykset, joita ovat esimerkiksi miehittämättömien laitteiden laukaiseminen, salakuljetus, hallinnon tukema järjestäytynyt rikollisuus, disinformaatio, taloudellinen pakottaminen, tiedustelupalvelujen värväys ja muuttoliikkeen välineellistäminen, sekä vapauttamaan

välittömästi kaikki eurooppalaiset liikenteenharjoittajat ja näiden omaisuuden, korvaamaan niille kaikki taloudelliset tappiot ja varmistamaan siviili-ilmailun ja rajanylitysten turvallisuuden; tuomitsee sen, että Lukašenkan hallinto yllyttää sabotaaseihin ja muihin vihamielisiin toimiin Liettuaa ja muita EU:n jäsenvaltioita vastaan, antaa näihin tekoihin operatiivista tukea ja tarjoaa niihin syyllistyneille turvapaikan kuten äskettäin Puolassa rautatiellä tapahtuneen räjähdyksen yhteydessä sekä myönnettäessä turvapaikka Puolan ja Valko-Venäjän rajalla surmansa saaneen puolalaisen sotilaan Mateusz Sitekin murhaan syyllistyneille; kehottaa lopettamaan välittömästi nämä vihamieliset toimet ja luovuttamaan edellä mainituista vakavista rikoksista vastuussa olevat henkilöt lainvalvontaviranomaisille;

5. tukee täysin Liettuan oikeutta toteuttaa oikeasuhteisia toimenpiteitä kaikkia hyökkäyksiä vastaan suvereniteettinsa, yleisen järjestyksen ja siviili-ilmailun turvallisuuden suojelemiseksi, mukaan lukien Valko-Venäjältä peräisin olevien miehittämättömien lentävien esineiden pysäyttäminen tai neutralointi;

6. pitää valitettavana koordinoinnin puutetta Yhdysvaltojen Valko-Venäjälle asettamien pakotteiden osittaisessa poistamisessa 13. joulukuuta 2025, mikä heikentää solidaarisuutta ja kollektiivista tukea Valko-Venäjän hybridihyökkäysten kohteeksi joutuneille EU:n ja Naton jäsenille; korostaa, että Yhdysvaltojen Valko-Venäjän-erityislähettilään lausunnot siitä, että Valko-Venäjän tosiasialliset vallanpitäjät ovat vakuuttaneet lopettavansa sääpallojen lähettämisen, ovat osoitus vastuun tunnustamisesta ja merkityksellisiä kansainvälisen oikeuden mukaisen valtion vastuun toteamisen kannalta;

7. toistaa, ettei se tunnusta Aljaksandr Lukašenkaa Valko-Venäjän lailliseksi presidentiksi; korostaa, että Valko-Venäjän vastaisten EU:n pakotteiden uudelleentarkastelun tai Valko-Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön ehdottomana ehtona on oltava, että Valko-Venäjä toteuttaa kestäviä, todennettavissa olevia ja peruuttamattomia systeemisiä muutoksia ja muun muassa vapauttaa jäljellä olevat yli 1100 poliittista vankia; kehottaa osoittamaan solidaarisuutta puututtaessa uhkiin, joita Lukašenkan hallinto aiheuttaa etenkin käyttämällä valtiojohtoisesti muuttoliikettä välineenä; tuomitsee jyrkästi sen, että Valko-Venäjän tosiasialliset vallanpitäjät käyttävät muuttoliikettä poliittisiin tarkoituksiin;

8. kehottaa syventämään EU:n ja Naton tiedusteluyhteistyötä ilmatilan turvallisuuden ja hybridiuhkien torjuntastrategioiden alalla; kehottaa vahvistamaan EU:n ja Naton yhteistyötä Liettuan ilmatilan valvonnassa, mukaan lukien yhtenäiset vaaratilanteiden luokitteluprotokollat, tehostetut ilmavalvontarotaatiot ja koordinoidut toimet sääpalloilla tai miehittämättömillä ilma-aluksilla toteutettuihin ilmatilaloukkauksiin vastaamiseksi; korostaa, että tarvitaan säännöllisiä yhteisiä harjoituksia, joissa simuloidaan

hybridi-ilmauhkia; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan sotilas- ja turvallisuusvoimavarojen, myös ilmapuolustusvalmiuksien ja miehittämättömien ilma-alusten torjuntavalmiuksien, nopean rajatylittävän liikkuvuuden, jotta voidaan tukea Liettuaa;

9. kehottaa jäsenvaltioita ja Nato-liittolaisia arvioimaan uudelleen hybridiuhkien torjuntaan käytettäviä nykyisiä strategisia ja operatiivisia kehyksiä, jotta voidaan vahvistaa pelotevaikutusta, varautumista ja oikea-aikaista reagointia ja siirtyä reaktiivisesta lähestymistavasta ennakoivaan pelotteeseen;

10. painottaa, että kriittisen infrastruktuurin, myös liikenne- ja ilmailuinfrastruktuurin, suojelu ja häiriönsietokyky on sisällytettävä rakenteellisesti seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen ja niitä on rahoitettava asianmukaisesti;

11. kehottaa komissiota ja Frontexia täysin toimivaltuuksiaan noudattaen tukemaan Liettuan rajan ja ilmatilan valvonnan vahvistamista käyttämällä lisäantureita, valvontalentokoneita, liikkuvia miehittämättömien ilma-alusten torjuntalaitteita ja reaaliaikaista uhka-analyysia; toteaa, että Valko-Venäjän hybriditaktiikat paljastavat rakenteellisia haavoittuvuuksia, jotka edellyttävät EU:n yhteisiä toimia; suhtautuu myönteisesti eurooppalaiseen droonipuolustusaloitteeseen, joka on vihamielisten miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien havaitsemiseen, jäljittämiseen ja torjumiseen tarkoitettu eurooppalainen lippulaivahanke; suhtautuu myönteisesti ehdotettuun itäisen sivustan valvontaan, jossa pyritään integroimaan ilmapuolustukseen ja droonientorjuntaan liittyvät suorituskyvyt maavoimiin perustuvaan ja merelliseen turvallisuuteen Itämeren ja Mustanmeren alueella; kehottaa komissiota valmistelemaan toimenpiteitä, joilla suojellaan Euroopan laajuisen liikenneverkon infrastruktuuria ja turvataan Euroopan laajuisten kuljetuspalvelujen jatkuvuus tulevien hybridihyökkäysten varalta; kannustaa näiden hankkeiden nopeaan toteuttamiseen;

12. kehottaa syventämään EU:n ja Ukrainan yhteistyötä drooniteknologioiden, miehittämättömien ilma-alusten torjuntajärjestelmien, kybersuojelun ja hybridiuhkien sietokyvyn alalla ja toteaa, että Ukrainan asiantuntemus on strategisesti arvokasta EU:n turvallisuuden kannalta;

13. pitää myönteisenä äskettäin hyväksyttyä uutta pakoteperustetta, joka kattaa jäsenvaltioihin kohdistuvat hybridihyökkäykset; kehottaa neuvostoa hyväksymään lisää kohdennettuja pakotteita Valko-Venäjän virkamiehille, valtio-omisteisille ja yksityisille yhteisöille sekä henkilöille, jotka osallistuvat miehittämättömien ilma-alusten tuotantoon ja käyttöön ja kaikkiin muihin hybridioperaatioihin, joiden kohteena ovat kriittinen infrastruktuuri, taloudellinen toiminta ja demokraattiset instituutiot; kehottaa neuvostoa toteuttamaan Valko-Venäjän vastaisia alakohtaisia lisätoimenpiteitä, mukaan lukien

ilmailu- ja rahoitusaloja koskevat laajennetut rajoitukset, uudet tuonti- ja investointikiellot, laajemmat palvelukiellot, pääsyrajoitukset kriittisen eurooppalaisen infrastruktuurin hallintotehtäviin ja kiellot ottaa vastaan lahjoituksia Valko-Venäjän tosiasiallisilta vallanpitäjiltä ja julkisomisteisilta yhteisöiltä;

14. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita pyrkimään saattamaan Valko-Venäjä kansainväliseen vastuuseen toimistaan, joihin kuuluvat siviili-ilmailuun kohdistuvat uhat, EU:n tavaraliikenteen harjoittajien laittomat pidätykset ja EU:n jäsenvaltioissa asuvien valkovenäläisten rajatylittävät tukahduttamistoimet, ja ottamaan nämä kysymykset esiin asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla;

15. kehottaa neuvostoa sisällyttämään itärajan turvallisuuspainopisteet seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen ja varmistamaan jatkuvat EU:n investoinnit hybridihyökkäysten torjuntaan ja EU:n kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn, sotilaallisen liikkuvuuden ja puolustusteknologioiden parantamiseen;

16. torjuu Valko-Venäjän disinformaation, jossa levitetään tekaistuja todisteita tai esitetään väitteitä vakoilusta; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita vahvistamaan strategista viestintää, torjumaan disinformaatiota, tunnistamaan julkisesti vihamielisten tekojen tekijät ja panemaan täytäntöön suositukset, jotka sisältyvät Niinistön raporttiin, jotta voidaan vahvistaa yhteiskunnan selviytymiskykyä;

17. kehottaa eurooppalaisia yrityksiä, erityisesti tavaraliikenteen harjoittajia, arvioimaan uudelleen toiminnan harjoittamiseen Valko-Venäjällä liittyviä turvallisuusriskejä ja toteuttamaan asianmukaisia suojatoimenpiteitä;

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, EU:n jäsenvaltioille, Natolle, YK:lle ja Valko-Venäjän tosiasiallisille vallanpitäjille.